

פרשת וזאת התשע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק ה, כב-כג

(כב) וַיִּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־ה' וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לָמָּה הֲרַעַתָּה לְעַם הַזֶּה לָמָּה זֶה שָׁלַחְתָּנִי: (כג) וּמֵאֵז בְּאֹתֵי אֶל־פְּרַעֲהַ לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הֲרַע לְעַם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ:

2. שמות פרק ו, א-ט

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עֲתָה תֵרְאֶה אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה לְפְרַעֲהַ פִּי בְיַד חֲזָקָה וְיִשְׁלַחֲם וּבְיַד חֲזָקָה יִגְרָשׁוּם מֵאֶרֶץ: ס **פרשת וזאת** (ב) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה': (ג) וְאָרָא אֶל־אֲבֵרְתֶם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי יִשְׁמִי ה' לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם: (ד) וְגַם הִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת־אֶרֶץ פְּגֻעַן אֵת אֶרֶץ מִגְרִיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָּהֶּ: (ה) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבָדִים אִתְּם וְאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי: (ו) לָכֵן אֶמַּר לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵיכֶם וְגִאֲלֵתִי אֶתְכֶם בְּזֵרוּעַ נְטוּיָה וּבְשַׁפְטִים גְּדֹלִים: (ז) וְלִקְחַתִּי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִנֵּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם: (ח) וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׂאתִי אֶת־יָדִי לְתַת אִתָּהּ לְאֲבֵרְתֶם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב וְנִמַּתִּי אִתָּהּ לָכֶם מִוְרֶשֶׁה אֲנִי ה': (ט) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֶּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקְצָר רוּחַ וּמֵעַבְדָּה קָשָׁה: פ

3. שמות פרק ז, א-ה

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה רְאֵה נִתְפִּיחַ אֱלֹהִים לְפְרַעֲהַ וְאֶהְרֹן אֶסְפִּיחַ יְהִיֶּה נְבִיאָךְ: (ב) אַתָּה תְדַבֵּר אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוְךָ וְאֶהְרֹן אֶחִיךָ יְדַבֵּר אֶל־פְּרַעֲהַ וְשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ: (ג) וְאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ וְהִרְבִּיתִי אֶת־אֲתַתִּי וְאֶת־מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (ד) וְלֹא־יִשְׁמַע אֶלְכֶם פְּרַעֲהַ וְנִמַּתִּי אֶת־יָדִי בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאֹתַי אֶת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשַׁפְטִים גְּדֹלִים: (ה) וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי ה' בְּנִטְוֵי אֶת־יָדִי עַל־מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם:

4. שמות רבה (וילנא) פרשת בשלח פרשה כא:יא

וְחִזְקַתִּי אֵת לֵב פְּרַעֲהַ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ, מְשָׁל לְשֹׁנֵי אֶתְלִיטִים אֶחָד חֲלָשׁ וְאֶחָד גְּבוּר, נֶצַח הַגְּבוּר לְחֲלָשׁ וְנִטְלַ עֲטָרָה בְּרֵאשׁוֹ, מִי גֵרַם לְגְבוּר לְטַל הַעֲטָרָה לֹא הַחֲלָשׁ. כִּף מִי גֵרַם לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַל שְׂבַח וְכְבוֹד לֹא פְרַעֲהַ שֶׁנֶּעְרוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלו, טו): וְנִעַר פְּרַעֲהַ וְחִילֹו בְיָם סוּף, לְפִיכָף וְאֶפְכָדָה בְּפְרַעֲהַ. וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מָה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְמַז לְאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעֲלֵתָה, וְהָיוּ רוֹאִין מִלְחָמָה בְיָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

5. שמות רבה (וילנא) פרשת בא פרשה יג:

דָּבַר אַחַר, כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִכָּאֵן פְּתַחוּן פֶּה לְמִינִין לֹא הִיָּתָה מִמֶּנּוּ שְׂעִישָׁה תְּשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ. אָמַר לֹו רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ יִסְתַּם פִּיהֶם שֶׁל מִינִים, אֶלָּא (משלי ג, לד): אִם לְלִצִּים הוּא יִלְיָץ, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַה בֹו בְּאֶדָם פַּעַם רֵאשׁוֹנָה שְׁנִיָּה וְשְׁלִישִׁית וְאַיִנו חוֹזֵר בֹו, וְהוּא נוֹעַל לְבוֹ מִן הַתְּשׁוּבָה כְּדִי לְפַרַע מִמֶּנּוּ מַה שְׁחָטָא. אַף כִּף פְּרַעֲהַ הֲרָשַׁע, פִּינֹן שְׁשַׁגְר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָמַשׁ פְּעָמִים וְלֹא הִשְׁגִּית עַל דְּבָרָיו, אָמַר לֹו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אַתָּה הַקְשִׁית עָרְפֶךָ וְהַכְּבֹדְתִי אֵת לְבָבֶךָ, הַרְבִּינִי מוֹסִיף לָךְ טְמֵאָה עַל טְמֵאָתְךָ, הָגוּי: כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ. מֵהוּ הַכְּבֹדְתִי, שֶׁעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת לְבוֹ כְּפָכָד הִזָּה שֶׁהִיא מִתְבַּשְׁלַת שְׁנִיָּה וְאַרְטָסִיס נְכַנָּס בְּתוֹכָהּ, כִּף נַעֲשָׂה לְבוֹ שֶׁל פְּרַעֲהַ כְּפָכָד הִזָּה וְלֹא הִזָּה מְקַבֵּל דְּבָרָיו שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָגוּי: כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ וְגו':

6. רמב"ם הלכות תשובה פרק ה הלכה א

רְשׁוּת לְכָל אָדָם נְתוּנָה. אִם רָצָה לְהַטוֹת עַצְמוֹ לְדָרֶךְ טוֹבָה וְלִהְיוֹת צַדִּיק הֲרֵשׁוּת בְּיָדוֹ. וְאִם רָצָה לְהַטוֹת עַצְמוֹ לְדָרֶךְ רָעָה וְלִהְיוֹת רָשָׁע הֲרֵשׁוּת בְּיָדוֹ. הוּא שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה (בראשית ג כב) "הֵן הָאָדָם הִזָּה כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע". כְּלוֹמַר הֵן מִיִּן זֶה שֶׁל אָדָם הִזָּה יַחִיד בְּעוֹלָם וְאִין מִיִּן שְׁנֵי דוּמָה לֹו בְּזֶה הַעֲגִינֵן שְׁנֵיהֶם הוּא מֵעַצְמוֹ בְּדַעַתוֹ וּבְמַחְשַׁבְתּוֹ יוֹדַע הַטוֹב וְהָרַע וְעוֹשָׂה כָּל מַה שֶׁהוּא חָפֵץ וְאִין מִי שֶׁיַּעֲכֹב בְּיָדוֹ מִלְעֲשׂוֹת הַטוֹב אוֹ הָרַע. וְכִינֹן שְׁכֹן הוּא פֶן יִשְׁלַח יָדוֹ:

7. רמב"ם הלכות תשובה פרק ו הלכה ג

ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפניו זמן האמת שיהא הפרעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו כדי שימית ויאבד בחטאו שעשה. הוא שהקדוש ברוך הוא אומר על ידי ישעיהו (ישעיהו ו י) "השמן לב העם הזה" וגו'. וכן הוא אומר (דה"ב לו טז) "ויהיו מלעבים במלאכי האלהים ובזנים דבריו ומתעתעים בנבאיו עד עלות חמת ה' בעמו עד לאין מרפא". כלומר חטאו ברצונו והרבו לפשע עד שנתחילו למנע מהן התשובה שהיא המרפא. לפיכך כתוב בתורה (שמות ד כא) "ואני (אחזק) [אקשה] את לב פרעה". לפי שחטא מעצמו תחלה והרע לישראל הגרים בארצו שנגאמר (שמות א י) "הבה נתחכמה לו". נתן הדין למנע התשובה ממנו עד שנגפרע ממנו. לפיכך חזק הקדוש ברוך הוא את לבו. ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר שלח ונעשה תשובה וכבר אמר לו הקדוש ברוך הוא אין אתה משלח שנגאמר (שמות ט ל) "ואתה ועבדיך ידעתי" וגו' (שמות ט טז) "ואולם בעבור זאת העמדתיך". כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמונע הקדוש ברוך הוא התשובה לחוטא אינו יכול לשוב אלא ימות ברשעו שעשה בתחלה ברצונו. וכן סיחון לפי עונות שהיו לו נתחייב למנעו מן התשובה שנגאמר (דברים ב ל) "כי הקשה ה' אליהך את רוחו ואמץ את לבבו". וכן הפנענים לפי תועבותיהן מנע מהן התשובה עד שעשו מלחמה עם ישראל. שנגאמר (יהושע יא כ) "כי מאת ה' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה עם ישראל למען החרימם". וכן ישראל בימי אליהו לפי שהרבו לפשע מנע מאותן המרבים לפשע תשובה שנגאמר (מלכים א יח לז) "ואתה הסבת את לבם אחרנית" כלומר מנעת מהן התשובה. נמצאת אומר שלא גזר האל על פרעה להרע לישראל. ולא על סיחון לחטא בארצו. ולא על הפנענים להתעייב. ולא על ישראל לעבד עבודה זרה. אלא כלן חטאו מעצמן וכלן נתחייבו למנע מהן התשובה:

8. ספורנו שמות פרק ז

(ג) ואני אקשה – הנה בהיות האל חפץ בתשובת רשעים ולא במיתתם, כאמרו "חי אני נאם ה' אם אחפץ במות הרשע, כי אם בשוב הרשע מדרך ותיקה" (יחזקאל ל"ג:א), אומר שיכרה את אותותיו ואת מופתיו, וזה להשיב את המצרים בתשובה, בהודיע להם גדלו וחסדו באותות ובמופתים, כאמרו "בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי", (להלו ט"ט:ז). ועם זה היתה הפננה שישאל יראו וייראו, כאמרו "למען שתי אתמי אלה בקרבו ולמען תספר" (להלו י"א). ואין ספק שלילא הכבדת הלב היה פרעה משלח את ישראל בלי ספק, לא על צד תשובה ותכננה לאל ותברך, שיתנחם מהיות מורד, אף על פי שהפיר גדלו וטובו, אלא על צד היותו בלתי יכול לסבל עוד את צרת המפלות, כמו שהגידו עבדיו באמרו "הטרים תדע כי אבדה מצרים" (להלו י"ז), וזאת לא היתה תשובה כלל. אבל אם היה פרעה חפץ להפנע לאל ותברך ולשוב אליו בתשובה שלמה, לא היה לו מזה שום מונע. והנה אמר האל ותברך "ואני אקשה את לב פרעה", שיתאמץ לסבל המפלות ולא ישלח מיראת המפלות את ישראל, "למען שתי אתמי אלה בקרבו" (להלו י"א), שמהם נפירו גדלי וטובי וישובו המצרים באיזו תשובה אמיתית. "ולמען תספר" (שם, שם) אתה ישראל הרואה בצרתם, "באני בנד" (להלו י"ב), להודיע שכל אלה יפעל אל עם גבר להשיבו אליו, וזה כשיפשו במעשיהם בבוא עליהם איזה פרענות.

(ד) ולא ישמע אלקם פרעה – לא קדם ההקשאה, גם לא אחרי כן, עם ראותו רבוי האותות והמופתים, ולכן אעשה בהם שפטים, והם מפת בכורות וטביעת מצרים בים סוף, ששניהם בלבד היו על צד ענין להם מדה פנגד מדה. אבל שאר המפלות היו אותות ומופתים להשיבם בתשובה, כאמרו "בזאת תדע כי אני ה'" (להלו פסוק י"ז), "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" (להלו ח"י"ח), "למען תדע כי לה' הארץ" (להלו ט"כ"ט), "למען שתי אתמי אלה בקרבו, ולמען תספר. וידעתם" (להלו י"א-ב) אתה ישראל והמצרים. וגם כשהטביעם כגון לעשות באפן שהנשארים במצרים נפירו וידעו, כאמרו "וידעו מצרים כי אני ה'" (י, ה; י"ד:י"ח).

(יד) כבד לב פרעה – אף על פי שראה ההבדל בין המופת שעשיתם אתם ובין מעשה הפשפים

9. שמות פרק ט, לד-לה

(לד) בִּנְיָא פְרַעָה כִּי־חָלַל הַמַּטֵּר וְהַבְּרָד וְהַקֶּלֶת וַיִּסָּף לַחֲטָא וַיִּכְבַּד לִבּוֹ הוּא וַעֲבָדוּ: (לה) וַיִּחְזַק לֵב פְרַעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד־מֹשֶׁה: פ

10. ספורנו שמות פרק ט

(לה) וַיִּחְזַק לֵב פְרַעָה – לֹא מַעֲצָמוֹ, אָבַל "כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה" (סיפא של פסוקנו), קִדְּם וְשִׁצְרַף אֶת אֶהְרֹן עִמּוֹ, שָׁאֵמַר לוֹ "וַאֲנִי יִדְעָתִי כִּי לֹא יִתֵּן אֶתְכֶם מִלֶּךְ מִצְרַיִם לְהִלָּף" (לעיל ג'י"ט), שְׁלֹא יִנִּיחַם לְהִלָּף בְּרִצּוֹנוֹ, "וְלֹא בְּיַד חֲזָקָה", וְאֶרְצָה שְׁלֹא יַעֲשֶׂה זֶה מִירְאַת יְדֵי חֲזָקָה, שְׁלֹא יוּכַל לְסַבְּלָהּ. וְכֵן עָשָׂה בְּזֶה הַמָּקוֹם, כִּי אַחַר שֶׁהוֹסִיף לַחֲטָא בְּמִזִּיד, וְהַכְּבִיד הוּא עֲצָמוֹ אֶת לִבּוֹ נֶגְדַּ טְבָעוֹ, אָבַל הִנֵּה מְסַפֵּק אִם יוּכַל לְסַבֵּל, הַתְּחִיב לִבּוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵפֶן אֲשֶׁר "דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה", וְשֵׁם בְּלִבּוֹ שְׁלֹא יוֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹתוֹ.

11. שמות פרק י, א-ב

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְרַעָה כִּי־אֲנִי הַכְּבַדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלָה בְּקִרְבוֹ: (ב) וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי וְכוּן־בְּנֵי אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֶתְנִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בָּם וַיִּדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי ה':

12. ספורנו שמות פרק י

(א) כִּי אֲנִי הַכְּבַדְתִּי – אֵף עַל פִּי שָׁאֵמַר מֹשֶׁה "יִדְעָתִי כִּי טָרַם תִּירְאוּן" (לעיל ט':ל'), חָשַׁב שָׁאֵף עַל פִּי שְׁלֹא יִכְנַע לְאֵל יִתְבָּרַךְ מִירְאַת גְּדֻלוֹ, מִכָּל מָקוֹם יִשְׁמַע בְּהִיּוֹתוֹ בְּלִתִּי יְכוֹל עוֹד לְסַבֵּל אֶת רַעַת הַמַּכּוֹת, וְזֶה חָשַׁב כְּאֲשֶׁר רָאָה שְׁמִכַּח הַמַּכָּה אָמַר "ה' הַצַּדִּיק" (לעיל ט':כ"ז). אֲמַנְם כְּאֲשֶׁר רָאָה שְׁעַם כָּל זֶה לֹא שָׁמַע (פסוקים ל"ד:ה), חָשַׁב מֹשֶׁה שֶׁהִיָּתָה הַהִתְרַאָּה בּוֹ לְרִיק, כִּי גַם שְׁלֹא יוּכַל לְסַבֵּל לֹא יִשְׁמַע, וְלָכֵן אָמַר לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ, אֵף עַל פִּי שְׁעַתָּה גַם הוּא הַכְּבִיד לִבּוֹ (פסוק ל"ד), הִנֵּה אֲנִי כִּבְר "הַכְּבַדְתִּי אֶת לִבּוֹ" בְּשָׁחִין, וְזֶה לְהַרְבּוֹת הָאוֹתוֹת בְּקִרְבֵּי מִצְרַיִם, כְּדִי שִׁיָּשׁוּב אֵינָה מֵהֶם בַּתְּשׁוּבָה, וְלִמְעַן יִסְפְּרוּ יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת וַיִּכְיִרוּ גְדֻלַּי וְטוֹבִי, לְפִיכֶף הַהִתְרַאָּה רְאוּיָה אֵף עַל פִּי שְׁלֹא יִשְׁמַע פְרַעָה. לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלָה בְּקִרְבוֹ – כְּדִי שְׁבַהֶם יִכִּיר הָעַם אֶת גְּדֻלַּי וַיִּשׁוּב מִרְשָׁעָתוֹ.

(ב) וְלִמְעַן תִּסְפֹּר – לְמַעַן יִדְעוּ דוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל אֵלָה. וַיִּדְעַתֶּם – אֶתְּהַ וְדוֹרוֹתֶיךָ וְהַמִּצְרַיִם.

13. שמות פרק ג, טז-כב

(טז) לָהּ וְאֶסְפֹּף אֶת־זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרַת אֲלֵהֶם ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֲלֵהִי אֲבֹתֵיכֶם וַיִּצְתַּק וַיִּעֲקֹב לֹאֲמַר פִּקְדוֹתֵי אֶתְכֶם וְאֶת־הַעֲשׂוֹי לְכֶם בְּמִצְרַיִם: (יז) וַאֲמַר אֲעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֵנִי מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי אֶל־אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ: (יח) וְשָׁמְעוּ לְקִלְקֵל וּבִאֲתָ אֶתְהָ וְזַקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאָמְרָתֶם אֵלָיו ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרָיִם נִקְרָה עָלֵינוּ וְעַתָּה גִלְכָה־נָא דְרָךְ שְׁלִשְׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחָה לְה' אֱלֹהֵינוּ: (יט) וַאֲנִי יִדְעָתִי כִּי לֹא־יִתֵּן אֶתְכֶם מִלֶּךְ מִצְרַיִם לְהִלָּף וְלֹא בְּיַד חֲזָקָה: (כ) וְשָׁלַחְתִּי אֶת־יְדִי וְהִפִּיתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּכֹל נִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה בְּקִרְבּוֹ וְאֶחְרִי־כּוֹן יִשְׁלַח אֶתְכֶם: (כא) וְנִתַּתִּי אֶת־תְּנוּ הָעַם־הַזֶּה בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וְהִיָּה כִּי תִלְכוּן לֹא תִלְכוּ רִיקָם: (כב) וְשָׁאֵלָה אִשָּׁה מִשְׁכַּנְתָּהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָה כְּלִי־כֶסֶף וְכִלְיֵי זָהָב וְשִׁמְלֹת וְשִׁמְתֶם עַל־בְּנֵיכֶם וְעַל־בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרַיִם:

14. בראשית פרק טו, יג-יד

(יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי־גֵר אֶהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבָדוּ דָן אֲנִי וְאֶחְרִי־כּוֹן יִצְאוּ בְּרַכָּשׁ גָּדוֹל:

15. ספורנו שמות פרק ג

(יט) כִּי לֹא יִתֵּן אֶתְכֶם מִלֶּךְ מִצְרַיִם לְהִלָּף – לֹא יִסְפִּים לַעֲשׂוֹת זֶה בְּרִצּוֹנוֹ, לְבַקְשָׁתִּי. וְלֹא בְּיַד חֲזָקָה – וַאֲנִי אֲעֲשֶׂה שְׁלֹא יִתֵּן אֶתְכֶם לְהִלָּף כְּאֲשֶׁר תִּחְזַק יְדֵי עָלְיוֹ, כִּי בְּסוּר הַמַּכּוֹת אֶחְזַק לִבּוֹ שְׁלֹא יִירָא שְׁאוּסִיף לְהַכּוֹתוֹ.

16. שמות פרק ד, כא-כג

(כא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּלִקְתָּךְ לְיִשׁוּב מִצְרַיִמָּה רְאָה כָּל־הַמִּפְתִּימִים אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּיָדְךָ וַעֲשִׂיתֶם לַפְּגִי פְרַעָה וְאֲנִי אֶחְזַק אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת־הָעַם: (כב) וְאֶמְרַת אֶל־פְרַעָה כֹּה אָמַר ה' בְּנֵי כְּכַרִּי יִשְׂרָאֵל: (כג) וַאֲמַר אֵלָיֶךָ שְׁלַח אֶת־בְּנֵי וַעֲבָדָנִי וְתִמְאַן לְשַׁלְּחָן הִנֵּה אֲנִי הִנֵּה אֶת־בְּנֵי בְּכָרְךָ:

17. ספורנו שמות פרק ד

(כא) וְאֵנִי אֶחָזֵק אֶת לְבוֹ – כִּי בִהְיוֹתוֹ בְּלִתי יָכוֹל לְסַבֵּל הַמַּכּוֹת הֵיחָ מְשַׁלַּח אֶת הָעַם בְּלִי סִפְקָא, לֹא מִפְּנֵי שְׂכִינְעָ לְאֵל יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְלִזְזָה חֲזֵק אֶת לְבוֹ שְׂיִתְאַמֵּץ לְסַבֵּל הַמַּכּוֹת וּלְבַלְתִּי שְׁלֵחָם.
(כב) בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל – אֵף עַל פִּי שְׁלֵקָן הִימִין "אֶהְפֹּךְ אֶל הָעַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָלֵם בְּשֵׁם ה' וּלְעַבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד" (צפניה ג:ט), מִכָּל מְקוֹם יִחָשֵׁב יִשְׂרָאֵל אֶצְלֵי נִכְבָּד מִכָּלֵם, בְּאֲשֶׁר הוּא "בְּנֵי" עוֹבֵד כְּמוֹ 'בֵּן' מֵאֵהָבָה, לֹא כְּעַבְד', מֵאֵהָבָת שְׂכָר וְיִרְאַת עֲנָשׁ. וּמִצַּד מֵה שֶׁהוּא "בְּכָרֵי" רֵאשׁוֹן לַעֲבוּדָתִי, בְּתֵעוֹת כָּל הָאָמוֹת מְעֵלִי, כְּאָמְרוּ "כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאֲנַחְנוּ נִלְךָ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד" (מִיכָה ד:ה).

(כג) הִנֵּה אֲנֹכִי הֵרַג אֶת בְּנֵי בְכָרֶיךָ – כִּפִּי הַמְשַׁפֵּט הָאֱלֹהִי שֶׁהוּא 'מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה', כְּאָמְרוּ "וּכְאֲרַח אִישׁ יִמְצָאנוּ" (איוב ל"ד:א). כִּי אֲמַנְם מִכַּת בְּכוֹרוֹת לְבִדָּה הֵיחָה לְמִשְׁפַּט עֲנָשׁ לְפָרְעָה מִכָּל הַמַּכּוֹת, אֲבָל שְׂאָר הַמַּכּוֹת הָיוּ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת לְמַעַן יִשׁוּבוּ, "כִּי לֹא יִחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת" (ע"פ יחזקאל י"ח:ל"ב), כִּי לֹא נֶעַל בְּפִנְיָהֶם דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה הָאֲמִתִּית כָּלֵל, לוֹ חֲכָמוֹ (עפ"י דברים ל"ב:כ"ט) לְשׁוּב אֶל הָאֵל יִתְבָּרַךְ מֵאֵהָבָת טוֹבוֹ וְיִרְאַת גְּדֻלוֹ, שֶׁהִיא הַתְּשׁוּבָה הַמַּגְעֵת עַד כִּסּא הַכְּבוֹד, אֲשֶׁר הִיא הַמְצַלֶּת וְנוֹתֶנֶת חַן בְּעֵינֵי אֱלֹהִים, כְּאָמְרָם זְכוּרֵם לְבְרָכָה "עוֹנוֹת נִחְשָׁבִים לוֹ כְּזָכִיּוֹת" (יומא פ"ו), אוֹ לְפָחוֹת לְשׁוּב כְּעַבְדִּים מִיִּרְאַת מֵה שְׂיִוְכַל לְהַעֲנִישׁ. אֲבָל מִכַּת בְּכוֹרוֹת וְטָבִיעֵת פָּרְעָה וְחִילוֹ בַּיָּם הָיוּ שְׂפָטִים אֱלֹהִיִּים, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה.

18. שמות פרק ד, א-ט

(א) בִּיעַן מִשֶּׁה וַיֹּאמֶר וְהָן לֹא-יִאֲמָרוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא-יִנְרָאָה אֱלֹהֵי ה': (ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' מֵה־זֶּה בִּינְךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה: (ג) וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכְהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנְסֵם מִשֶּׁה מִפְּנֵיו: (ד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזֵ בַּזָּבִיב וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֵק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ: (ה) לְמַעַן יִאֲמִינוּ כִּי-יִנְרָאָה אֱלֹהֵי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אֲבֹתֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: (ו) וַיֹּאמֶר ה' לוֹ עוֹד הַבֹּא-יָנֹא יָדְךָ בְּחִיקוֹ וַיִּבֵּא יָדוֹ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאָהּ וְהִגִּה יָדוֹ מִצַּרְעֵת כְּשֶׁלֶג: (ז) וַיֹּאמֶר הַשֵּׁב יָדְךָ אֶל-חִיקוֹ וַיִּשָּׁב יָדוֹ אֶל-חִיקוֹ וַיּוֹצֵאָהּ מִחִיקוֹ וְהִגִּה שְׁבָה כְּבִשְׂרוֹ: (ח) וְהִיָּה אִם-לֹא יִאֲמִינוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֵת הַרְאִשׁוֹן וְהָאֲמִינוּ לְקֹל הָאֵת הַאֲחֵרוֹן: (ט) וְהִיָּה אִם-לֹא יִאֲמִינוּ גַם לְשֵׁנֵי הָאֲלוֹת הָאֵלֹהִים וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלְךָ וּלְקוֹלְךָ מִמִּיָּי הַיָּאֵר וְשִׁפְכֶת הַיַּבְשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן-הַיָּאֵר וְהָיוּ לְדָם בַּיַּבֶּשֶׁת:

19. שמות פרק ז, ח-יג

(ח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֹאמֹר: (ט) כִּי יִדְבַר אֲלֵיכֶם פָּרְעָה לֵאמֹר תִּנּוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתֶּם אֶל-אַהֲרֹן קַח אֶת-מִטְּהָ וְהִשְׁלַךְ לִפְנֵי-פָרְעָה וְהִי לְתַנּוּן: (י) וַיִּבֵּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל-פָּרְעָה וַיַּעֲשׂוּ כִּן כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וַיִּשְׁלַךְ אֶהֲרֹן אֶת-מִטְּהוֹ לִפְנֵי פָרְעָה וּלְפָנָיו עָבְדָיו וַיְהִי לְתַנּוּן: (יא) וַיִּקְרָא גַם-פָּרְעָה לְחַכְמֵי וְלַמְכַשְׁפִּים וַיַּעֲשׂוּ גַם-הֵם חֲרֻטִּי מִצְרַיִם בְּלִהְטִיהֶם כֵּן: (יב) וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מִטְּהוֹ וַיְהִיוּ לְתַנּוּגִים וַיִּבְלַע מִטְּה-אַהֲרֹן אֶת-מִטְּתָם: (יג) וַיַּחֲזֵק לֵב פָּרְעָה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה': פ

20. רש"י שמות פרשת וארא פרק ז

(ט) מופת. אות, להודיע שיש צורך במי ששולח אתכם (י) : לתנין. נחש:
(יב) ויבלע מטה אהרן. מאחר שחזר ונעשה מטה, בלע את כלן (שבת צ"ז):

21. בראשית פרק ג, יד

(יד) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים אֶל-הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אַרְוֵר אֶתְּהָ מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל-גַּחֲזֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעַפְרָה תֹאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ:

22. רש"י בראשית פרשת בראשית פרק ג: יד

על גחונך תלך. רגלים היו לו ונקצצו: